

Zakładamy młodzieżową drużynę pożarniczą. Od czego zacząć?

Dla jednych MDP to inwestycja, dla innych kukułcze jajo. Przedstawiamy proces zakładania młodzieżowych i dziecięcych drużyn pożarniczych.

PAWEŁ MACIEJNY, PIOTR KOZIEŁ

Zmieniająca się rzeczywistość społeczna w kraju i na świecie przynosi nowe wyzwania strażakom ochotnikom. Pracujemy na nowoczesnym sprzęcie i wymagamy od siebie, by działać coraz lepiej, bardziej profesjonalnie. Ważne, żeby do pracy strażaka, działania w zespole, dyscypliny i wiedzy przygotowywać się już od najmłodszych lat i by do pracy społecznej opartej na jasno określonych zasadach, samodyscyplinie i profesjonalizmie wdrożyć jak największą liczbę młodych ludzi. Ochotnicze straże pożarne jako organizacje cieszące się bardzo dużym zaufaniem społecznym mają tutaj ogromne pole manewru i obowiązek społeczny, by kształtować następne pokolenia profesjonalnych strażaków ochotników. Ostatnie lata przynoszą nam rozkwit działalności młodzieżowych drużyn pożarniczych, a zmieniające się przepisy nie definiują w sposób ścisły zasad zakładania oraz funkcjonowania MDP. Określają jedy-

nie wiek uczestników oraz bardzo ogólnie kwestię ubezpieczenia i nagradzania członków drużyn. Fakt ten spowodował, że wokół zakładania i prowadzenia MDP i DDP pojawiło się wiele znaków zapytania i nieudomówień.

Przepisy prawa

Ustawa o ochotniczych strażach pożarnych
Art. 4. 1. Ochotnicze straże pożarne mogą tworzyć młodzieżowe drużyny pożarnicze lub dziecięce drużyny pożarnicze w celu zainteresowania dzieci i młodzieży działalnością szkoleniową, sportową i społeczną na rzecz ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności.

2. Do młodzieżowej drużyny pożarniczej lub dziecięcej drużyny pożarniczej mogą należeć osoby w wieku do 18 lat – za zgodą jednego z rodziców, opiekunów prawnych albo opiekunów faktycznych.

Art. 10. 1. W ramach realizacji zadania własnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej gmina zapewnia, stosownie do posiadanych sił i środków, ochotniczym strażom pożarnym: (...) ubezpieczenie strażaków ratowników OSP i kandydatów na strażaków ratowników OSP oraz członków młodzieżowych drużyn pożarniczych i dziecięcych drużyn pożarniczych, w tym ubezpieczenie grupowe, od odpowiedzialności cywilnej i od następstw nieszczęśliwych wypadków, podczas wykonywania powierzonych zadań.

Prawo o stowarzyszeniach

Art. 3. [Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach – zakres podmiotowy]

2. Młodzież w wieku od 16 do 18 lat, którzy mają ograniczoną zdolność do czynności praw-

nych, mogą należeć do stowarzyszeń i korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego, z tym że w składzie zarządu stowarzyszenia większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych.

3. Małoletni poniżej 16 lat mogą, za zgodą przedstawicieli ustawowych, należeć do stowarzyszeń według zasad określonych w ich statutach, bez prawa udziału w głosowaniu na walnych zebraniach członków oraz bez korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz stowarzyszenia. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki.

Przepisy w sprawie młodzieży w OSP nie są jednoznaczne. Bazując jednak na powyższych aktach prawnych, proponujemy trzymać się poniższego schematu zakładania MDP.

Zakładanie MDP krok po kroku

Określamy w statucie minimalny wiek członka stowarzyszenia. Nie ma konieczności tworzenia z MDP osobnej komórki organizacyjnej na mocy statutu. Nie robimy przecież osobnych podziałów dla orkiestry czy drużyny kobiecej.

Wyznaczamy opiekuna MDP (zalecamy, żeby był więcej niż jeden), który będzie prowadził zajęcia z dziećmi i młodzieżą – opiekun nie musi mieć kwalifikacji pedagogicznych, zaleca się, by miał dobry kontakt z dziećmi i był osobą odpowiedzialną. Dobrze, jeśli opiekun nie jest przeciążony innymi obowiązkami, bo może wtedy swobodnie prowadzić zajęcia.

Określamy miejsce i terminy spotkań MDP. Zazwyczaj jest to remiza naszej OSP, ale nie powinniśmy się do niej ograniczać. Jeśli nie dysponujemy odpowiednim zapleczem lokalowym, warto skorzystać z dobrodziejstwa szkoły, biblioteki czy domu kultury. Optymalnym rozwiązaniem wydają się być spotkania co najmniej raz na dwa tygodnie, a najlepiej co tydzień o stałej porze. Oczywiście jest jednak, że dostosowujemy terminy do możliwości jednostki i dostępności opiekunów.

Ogłaszamy nabór do MDP (więcej na ten temat w kolejnych artykułach).

Zbieramy zgody podpisane przez co najmniej jednego z rodziców (opiekunów prawnych) – zgoda podpisana przez „opiekuna faktycznego” nie uprawnia do przyjęcia dziecka do stowarzyszenia. Najlepszym rozwiązaniem jest zgoda, która zawarta jest we wniosku o przyjęcie w poczet członków stowarzyszenia.

Zbrane dokumenty przedstawiamy zarządowi OSP, który na mocy statutu drogą uchwały przyjmuje kandydata w poczet członków swojej jednostki.

Członek młodzieżowej drużyny pożarniczej jest członkiem zwyczajnym OSP i przysługują mu prawa zgodne z ustawą – Prawo o stowarzyszeniach.

Określamy cele edukacyjne i wychowawcze dla naszych podopiecznych. Przygotowujemy plan pracy (będziemy o nim pisać w naszej rubryce) i rozpoczynamy prowadzenie zajęć.

Może się przydać

Nie jest to konieczne, ale warto, aby opiekun zaangażował się również w pracę lokalnych Komisji ds. Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, które istnieją na poszczególnych szczeblach Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP. Członkami tych komisji często są również inni opiekunowie, którzy mają podobne wyzwania i pomysły. Wspólna praca może pozytywnie wpłynąć na wypracowanie jednakowych standardów kształcenia młodzieży i szerzenia idei wolontariatu.

Zachęcamy też opiekunów do brania udziału w różnych eventach i szkoleniach edukacyjnych. Nie tylko tych związanych z OSP, ale również tych rozwijających zdolności animacyjne, wprowadzające elementy komunikacji interpersonalnej lub psychologii. Będzie to bogate źródło wiedzy i doskonałe narzędzie do pracy z dziećmi i młodzieżą. Im więcej tego typu narzędzi zgromadzimy, tym łatwiejsza będzie późniejsza praca.

Wzory zgód, materiały szkoleniowe i propozycje zajęć można znaleźć na stronach powiatowych komisji MDP, np. mdp.beskidy.pl i firedp.pl.

Możemy opracować i wprowadzić w życie regulamin MDP – nie może on jednak być sprzeczny ze statutem OSP i obowiązującym prawem.

Jeśli opiekun MDP nie jest jednym z członków zarządu OSP, warto zapraszać go na posiedzenia, na których omawiane są również sprawy związane z młodzieżą. Idealną wydaje się być sytuacja, gdy dopuścimy do prac zarządu również członka MDP, który pełni funkcję dowódcy drużyny. Dbamy wtedy o ciągłość zarządzania w naszej organizacji. Młodzi ludzie mają możliwość wglądu w pracę zarządu i w przyszłości odważniej podejmować będą poszczególne obowiązki.

Jak widać, proces zakładania młodzieżowej drużyny pożarniczej nie jest trudny i nie wymaga jakichś specjalnych działań prawnych, wystarczy dobra wola i chęć pracy z młodzieżą. Osobnym tematem jest samo jej prowadzenie.

Zdarza się czasem, że pod naciskiem „z góry” OSP tworzy drużynę, choć nie jest do tego przekonana. Druhowie nie widzą potrzeby inwestycji w młodzież lub mogą potraktować ją wręcz jako konkurencję. W takiej sytuacji zamiast całą jednostką wspierać działalność młodzieży, zrzucą się wszystko na jednego, nie zawsze świadomego swojego zadania, opiekuna. Sytuacja taka powoduje wiele napięć i konfliktów, a gdy taki opiekun pozbawiony jest już całkiem narzędzi do działania, to poziom frustracji sięga zenitu i albo odchodzi, albo, w poczuciu niemocy, wypala się jego zaangażowanie i poziom jakości pracy spada. W konsekwencji zataczamy koło i mamy cały dotychczas zbudowany potencjał.

Praca z dziećmi i młodzieżą w ochotniczych strażach pożarnych, choć pozornie wydaje się trudna, to przy zaangażowaniu opiekunów i wsparciu zarządu OSP można działać naprawdę wiele.

Opracowane przez Forum Instruktorów Ratownictwo i Edukacja Drużyn Pożarniczych.

Fot. archiwum FIREDP

